

18. WYDAWNICTWA KARTOGRAFICZNE

Druga wojna światowa spowodowała w kartografii polskiej olbrzymie straty. Odbudowa zniszczonego przez wojnę i okupację kraju oraz przebudowa struktury państwowej i społecznej wymagały szybkiego dostarczenia wielu nowych opracowań, dużych nakładów map i atlasów. Nowe warunki stwarzały konieczność pracy zespołowej i daleko idącej specjalizacji, zgodnie zresztą z tendencją ogólnosiwiatową. Kartografia w Polsce Ludowej, bogata w piękne tradycje kartografii wojskowej oraz znanej szeroko „Szkoły Romera” w kartografii szkolnej startowała bez żadnej bazy materialnej, ta bowiem legła w gruzach w latach wojny i okupacji. Podobny los spotkał kadrę naukową i techniczną, tak że tylko nieliczni kartografowie i technolodzy uratowani z pożogi wojennej mogli stanąć do pracy w niełatwych zresztą warunkach. Rozpoczęli oni swą żmudną pracę praktycznie

od podstaw; od odgruzowania budynków, kompletowania i renowacji maszyn i urządzeń, zbierania materiałów kartograficznych oraz szkolenia pracowników. Kartograficzną działalność wydawniczą podjęło w tych warunkach kilkanaście instytucji, wydawnictw i spółdzielni pracy. Starano się jak najszybciej zaspokoić olbrzymie zapotrzebowanie społeczne na wydawnictwa kartograficzne, w głównej mierze szkolnictwa i powstającej z gruzów rozbudowującej się gospodarki narodowej. Do najważniejszych instytucji opracowujących i wydających mapy w tym pierwszym okresie należy zaliczyć: Biuro Kartograficzne Głównego Urzędu Pomiarów Kraju, Spółkę Akcyjną „Książnica Atlas” we Wrocławiu, Spółdzielnię Pracy „Pomoce i Urządzenia Szkolne” w Krakowie oraz Pracownię Kartograficzną Państwowych Zakładów Wydawnictw Szkolnych w Warszawie. Instytucje te dużym wysiłkiem w krótkim czasie opracowały i wydały dla potrzeb szkolnych podstawowe atlasy, kilkanaście geograficznych i historycznych map ściennych, mapy administracyjne i podkładowe dla administracji państwowej i gospodarczej.

Biuro Kartograficzne Głównego Urzędu Pomiarów Kraju wydało między innymi: Mały Atlas Polski, Mapę zniszczeń Warszawy, Mapę sieci kolejowej PRL, Mapę administracyjną Polski, Mapę administracyjno-komunikacyjną, Studium do planu regionalnego Dolnego Śląska, Mapę morfologiczną Ziem Odzyskanych, Mapy turystyczne – Śniardwy, Mamry, Karkonosze. Rozpoczęto również opracowania narodowego Atlasu Polski oraz opracowanie i wydawanie map powiatowych w skali 1 : 100 000.

W 1950 r. Biuro Kartograficzne GUPK przekształcone zostało w Państwowe Przedsiębiorstwo Fotogrametrii i Kartografii, z którego w 1951 r. wyłoniło się Warszawskie Okręgowe Przedsiębiorstwo Kartograficzne i Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych. Poczynione zmiany organizacyjne nie zagwarantowały jednak zaspokojenia szybko rosnących potrzeb. Dlatego też z połączenia tych dwóch przedsiębiorstw w 1952 r. powstało w pionie Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii specjalistyczne kartograficzne przedsiębiorstwo wydawnicze o nazwie Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych dla opracowania i wydawania wszelkiego rodzaju wydawnictw kartograficznych o charakterze ogólnym.

Rozpoczęty w końcu 1951 r. proces organizacji Przedsiębiorstwa trwał kilka lat i odbywał się w niełatwych warunkach, wynikających z licznych trudności kadrowych i technicznych, przy jednoczesnej konieczności możliwie pełnego zaspokojenia potrzeb gospodarki narodowej, szkolnictwa i ogółu społeczeństwa w aktualne mapy i atlasy.

Pionierskie lata PPWK, zarówno w zakresie organizacji pracy jak i działalności wydawniczej opierały się na doświadczeniu bardzo nielicznej grupy kartografów starszego pokolenia oraz na zapale młodej kadry, wychowanej już po wojnie w Polsce Ludowej. Młoda kadra nie miała jednak żadnej praktyki edytorskiej. Brak było szerszej pomocy ze strony naukowców, zwłaszcza geografów-kartografów, toczono ostrą walkę o socjalistyczne formy pracy wydawniczej. Brakowało również niezbędnych w pracy kartograficznej materiałów źródłowych. Przeszarżały były także metody pracy redakcyjnej i procesy technologiczne. Pomieszczenia i wyposażenie, którymi dysponowało PPWK nie były dostosowane ani do prac redakcyjnych ani do reprodukcyjnych. W takich warunkach zespół pracowników Państwowego Przedsiębiorstwa Wydawnictw Kartograficznych rozpoczynał swoją trudną i odpowiedzialną działalność wydawniczą. Warunki te z konieczności kształtowały wewnętrzną organizację i metody pracy. Pracując uczyliśmy się i zdobywaliśmy doświadczenie. Korzystaliśmy szeroko z doświadczeń organizacyjnych, redakcyjnych i technicznych innych państw, szczególnie Związku Radzieckiego i Niemieckiej Republiki Demokratycznej, gdzie wielu naszych pracowników odbyło praktyki i konsultacje.

Po wielu zmianach wewnętrznej organizacji i metod pracy wypracowaliśmy własną metodę pracy redakcyjnej. Zorganizowany został Wydział Dokumentacji Kartograficznej. Rozpoczęta w początkowym okresie działalności Wydziału Dokumentacji wymiana wydawnictw kartograficznych z zagranicą rozwija się coraz bardziej, dzięki czemu zbiory kartograficzne biblioteki PPWK należą do największych w Polsce. Bogate zbiory map, atlasów, książek, czasopism, źródeł statystycznych stanowią bazę szeroko rozwiniętych opracowań dokumentacyjnych, m. in. nazewnictwa geograficznego oraz podstawę opracowań redakcyjnych. Wprowadzane są stale również nowe technologie do procesów reprodukcyjnych. Znacznie poszerzony i unowocześniony został park maszynowy i urządzenia pomocnicze w Wydziale Reprodukcyjnym, dzięki czemu zwiększyły się możliwości produkcyjne zarówno w Warszawie jak i w Wydziale Produkcyjnym we Wrocławiu, gdzie w ostatnich latach stworzone zostały warunki do dalszego szybkiego rozwoju.

W polityce wydawniczej PPWK można wydzielić dwa zupełnie różne okresy. W latach 1951–57 dążono do jak najszybszego zaopatrzenia rynku w niezbędne mapy dla potrzeb gospodarki narodowej oraz najbardziej konieczne mapy dla szkół, bez względu na związane z tym wydatki. Wielkie braki w tej dziedzinie i duże dotacje państwa oddziaływały w kierunku realizacji hasła „możliwie dużo i możliwie szybko”. Początek 1957 r. przynosi pierwszą istotną zmianę w polityce wydawniczej: ustalenie właściwych cen na produkcję kartograficzną oraz doprowadzenie do bezdeficytowej gospodarki. Od początku 1958 r. wprowadzono odpowiedzialność wydawcy za produkcję. Te nowe kierunki musiały również spowodować zmiany w działalności handlowej Przedsiębiorstwa. Od tej pory bowiem konsekwencje wydania zlej „niechodowej” pozycji, czy też nierealnych nakładów ponosi sam wydawca, gdyż rezerwy obciążają jego konto. Ta słuszną innowację postawiła jednak PPWK w sytuacji o tyle trudnej, że został utrzymany w zasadzie przywilej wyłączności sprzedaży dla hurtu księgarskiego. Stworzyło to konieczność zorganizowania w Dziale Techniczno-Produkcyjnym sekcji handlowej, której zadaniem była analiza rynku, informacja handlowa oraz działalność popularyzatorska. Następne lata działalności edytorskiej PPWK, okrzepłego już organizacyjnie i bogatszego w liczne doświadczenia pierwszego okresu, charakteryzują się systematycznym wzrostem zakresu tematycznego, wielkości nakładów i poprawą jakości publikacji, wśród których niemalże nie ma pozycji wyróżniających się wysokim poziomem merytorycznym i edytorskim, przyjętych z uznaniem zarówno przez krytykę fachową jak i użytkowników.

Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów, powołujące do życia Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych w 1951 r. określało bardzo ogólnie kierunki jego działania. Z biegiem lat, w miarę jak rosły potrzeby oraz rozeznanie rynku i krąg odbiorców, zadania te coraz bardziej się precyzowały.

Działalność dzisiejsza obejmuje zarówno autorskie opracowania map i atlasów, ich redakcję merytoryczną, graficzną i techniczną, jak również cały proces reprodukcyjny, począwszy od przygotowania oryginałów wydawniczych (czystorysów) po druk nakładów. Wydawnictwa kartograficzne PPWK można podzielić na trzy podstawowe grupy:

- 1) wydawnictwa do użytku szkolnego – atlasy geograficzne i historyczne oraz mapy ścienna, podręczne i globusowe,
- 2) wydawnictwa do użytku ogólnego – atlasy i mapy ogólnogeograficzne, polityczne, administracyjne, gospodarcze, turystyczne, krajoznawcze, samochodowe oraz plany miast,
- 3) wydawnictwa zaspokajające potrzeby urzędów i różnego rodzaju instytucji oraz placówek naukowych – atlasy i mapy specjalne, tematyczne, załączniki do książek i innych publikacji.

Jak widać z powyższego zestawienia zadania spełnione przez Państwowe

Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych są nie tylko bardzo różnorodne, ale i niezwykle odpowiedzialne, zwłaszcza jeżeli się weźmie pod uwagę fakt, że PPWK jest praktycznie jedynym w kraju wydawcą przeznaczonych na rynek publikacji kartograficznych, w tym wszystkich map i atlasów szkolnych. To poczucie ważnej roli, jaką Przedsiębiorstwo odgrywa w krajowym ruchu wydawniczym oraz świadomość odpowiedzialności za poziom polskiej produkcji kartograficznej były i są nadal głównym bodźcem nieustannego wysiłku kadry kierowniczej i całej załogi PPWK w kierunku jak najlepszego wywiązywania się z postawionych przed nią zadań.

Dorobek wydawniczy PPWK w latach 1952–79 jest bardzo duży. Ilustrują go liczby podane w tablicy 18.1.

Tablica 18.1

Okres	Atlasy			Mapy szkolne, ogólne i specjalne		
	Liczba tytułów	Nakład w tys. egz.	Wartość kat. w tys. zł	Liczba tytułów	Nakład w tys. egz.	Wartość kat. w tys. zł
1952—56	13	638	6571	136	4937	29625
1957—61	32	4632	71267	417	7729	81914
1962—66	35	5500	91818	487	15514	124726
1967—71	39	7682	193715	666	26397	204391
1972—76	33	5940	254203	648	33072	271202
1977—79*	21	3908	205853	350	16280	226291
1952—79	173	28300	823427	2704	103929	938149

x) dla roku 1979 — plan.

Lista tytułów map i atlasów wydanych w latach 1951–79 jest długa. Podawanie pełnego wykazu publikacji zajęłoby zbyt dużo miejsca, dlatego też z konieczności ograniczamy się do omówienia tylko niektórych pozycji.

Do ważniejszych publikacji w grupie szkolnych atlasów do nauczania geografii należy zaliczyć wznawiany wielokrotnie od 1962 r. Atlas geograficzny dla szkół średnich, nową wersję Atlasu geograficznego Polski oraz trzecią generację atlasów dla szkół podstawowych: Poznajemy Polskę — dla klasy IV, Poznajemy kontynenty — dla klasy V, Polska—Kontynenty—Świat — dla klas VI–VIII. Z dużym uznaniem użytkowników, także spoza szkoły, spotkały się dwa obszerne atlasy do nauki historii: Atlas historyczny Polski oraz Atlas historyczny Świata.

Ze szkolnych map ściennych na wyróżnienie zasługuje seria map Polski w skali 1 : 500 000, składająca się z mapy fizycznej, geomorfologicznej i gospodarczej oraz seria gospodarczych map kontynentów przeznaczona dla szkół podstawowych.

Cenną pomocą w nauczaniu geografii, cieszącą się niesłabnącym powodzeniem na rynku są wydawane w 1965 r. mapy plastyczne Polski oraz mapy najciekawszych krajobrazowo rejonów turystycznych. W 1979 r. wydano mapę plastyczną Europy.

W 1977 r. przystąpiono do produkcji nowoczesnych szkolnych pomocy kartograficznych w formie tak zwanych diamap, drukowanych na przeźroczystej folii i przeznaczonych do projekcji za pomocą rzutników.

Na szczególną uwagę zasługuje seria map ściennych i podręcznych, obrazująca wysiłek zbrojny i martyrologię narodu polskiego w latach II wojny światowej. Mapy te adresowane są do całego społeczeństwa, w tym również i dla

szkół. Seria tych map ma wybitne walory polityczno-wychowawcze i spełnia ważną rolę informacyjną, zwłaszcza dla obecnego młodego pokolenia Polaków. Ilustrują one walki zbrojne z najeżdżącą hitlerowskim w latach 1939–45 na obszarze Polski, udział Polaków na innych frontach II wojny światowej oraz zbrodnie hitlerowskie na ziemiach Polski, w tym również zbrodnie popełnione na dzieciach. Mapy rejestrują także wszystkie miejsca pamięci narodowej. Miejsca te przedstawione zostały na mapach całej Polski, na mapach poszczególnych regionów kraju i na mapie Warszawy.

Spśród atlasów przeznaczonych do użytku ogólnego do najważniejszych pozycji należą: Atlas Polski – 4 zeszyty wydane w latach 1953–56 (kontynuacja prac rozpoczętych przez Biuro Kartograficzne Głównego Urzędu Pomiarów Kraju), Powołany atlas świata, Atlas przemian politycznych świata w XX wieku, Kieszonkowy atlas świata, Popularny atlas świata, atlasy regionalne województw – łódzkiego, olsztyńskiego i opolskiego oraz Samochodowy atlas Polski.

Wśród map przeznaczonych na rynek dużą popularnością cieszyły się serie: 14 krajoznawczych map Polski w skali 1 : 550 000 (1956), 33 arkusze przeglądowych map świata (1955–58), 16 map przeglądowych województw w skali 1 : 500 000 (1959–74), 17 map województw w skali 1 : 400 000 ilustrujących rozmieszczenie i klasyfikację zabytków w Polsce (1967–75) oraz 17 arkuszy mapy samochodowo-krajoznawczej województw w skali 1 : 500 000 (1966–74). Dużym powodzeniem do dziś cieszy się również 18 map przeglądowych państw Europy, których wydawanie rozpoczęto w 1959 r. Z innych aktualnie wydawanych map na większą uwagę zasługują: seria 16 map krajoznawczo-samochodowych województw w skali 1 : 500 000 (w nowym podziale administracyjnym), Mapa samochodowa Europy w skali 1 : 2 000 000 w 4 arkuszach oraz mapa administracyjna Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w skali 1 : 500 000 ze skróconym nazw miejscowości. Coraz większa jest liczba pozycji turystycznych, których opracowanie rozpoczęliśmy w 1957 r. od mapy Tatr i Pienin w skali 1 : 75 000. W latach 1957–79 wydano ponad 60 tytułów map turystycznych, obejmujących najciekawsze krajobrazowo i najbogatsze w obiekty turystyczne regiony naszego kraju. Dysponujemy także 70 planami miast; opracowano i wydano plany prawie wszystkich miast wojewódzkich i innych większych ośrodków miejskich.

Do poważniejszych i cenniejszych opracowań w latach 1966–71 należy również zaliczyć 13 arkuszy Mapy Świata w skali 1 : 2 500 000, w tym 11 arkuszy z obszaru Afryki (na południe od równika), 2 arkusze z obszaru Azji (Ułan Bator, Delhi) oraz 4 arkusze zwane „arkuszami krycia”. Mapa ta wydana wspólnym wysiłkiem krajów socjalistycznych składa się z 234 arkuszy podstawowych i 28 arkuszy krycia i stanowi pierwsze w światowej kartografii, jednolite pod względem redakcyjnym, graficznym i edytorskim, pokrycie całej powierzchni kuli ziemskiej.

Wśród tytułów przeznaczonych dla różnego rodzaju urzędów i instytucji dużą pozycję stanowiły w pracy PPWK mapy powiatów w skali 1 : 100 000 i mapy województw w skali 1 : 300 000 wydawane w latach 1951–75, Atlas klimatyczny Polski – wspólne wydawnictwo Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz PPWK, Atlas etnograficzny – dla Państwowego Wydawnictwa Naukowego, Atlas Przemysłu Polski oraz Atlas obsługi ośrodków wsi – dla Polskiej Akademii Nauk.

Poważnym odcinkiem pracy Przedsiębiorstwa są także różnorodne usługi kartograficzne i reprodukcyjne dla wielu urzędów i instytucji. Obejmują one opracowanie map do roczników, encyklopedii, przewodników, mapy lotnicze, kolejowe, pocztowe i inne tematyczne.

Z początkiem 1969 r. Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych wraz z Polskim Towarzystwem Geograficznym rozpoczęło wydawanie kwartalnika „Polski Przegląd Kartograficzny”. Czasopismo to miało stać się organem umożliwiającym stale wzrastającej rzeszy kartografów, geografów i innych zain-

teresowanych osób, wymianę myśli naukowej i technicznej, zaktywizowanie środowisk kartograficznych w Polsce i zadokumentowanie osiągnięć polskiej kartografii na forum międzynarodowym. Jest to jeden z nielicznych periodyków z tej dziedziny na świecie i jedyny w państwach socjalistycznych.

Dorobek PPWK jest bogaty i różnorodny. Liczby ilustrujące poziom produkcji Przedsiębiorstwa w latach 1951–79 oraz omówione niektóre tylko pozycje świadczą o jego ciągłym rozwoju. Wiele światowych firm kartograficznych potrzebowało na taki rozwój znacznie więcej czasu. Osiągnięcia PPWK są także świadectwem wielkiego zaangażowania i wysiłku całej załogi, dopingowanej olbrzymim zapotrzebowaniem społeczeństwa na wydawnictwa kartograficzne. Śmiało można powiedzieć, że zrobiono wiele, ale nie zaspokojono jeszcze wszystkich potrzeb społecznych, które wzrastają z roku na rok w tempie nieznanym nie tylko w okresie międzywojennym, lecz również w pierwszych latach po wojnie. Z jednej strony może być to powodem do zadowolenia jako widomy znak upowszechnienia oświaty i kultury, z drugiej jednak zobowiązuje do corocznego zwiększania nakładów, ale tylko w granicach stawianych do dyspozycji PPWK środków. Możliwości pełnego nasycenia rynku nie są jednak wielkie i zdajemy sobie sprawę z tego, że zaspokojenie zwłaszcza potrzeb szkolnictwa i turystyki w najbliższym czasie będzie bardzo trudne.

W pierwszym okresie działalności Wydawnictwa, konieczne były prace popularyzujące PPWK i jego tematykę wydawniczą. Początki tej pracy były bardzo skromne. Ukazało się trochę ogłoszeń w prasie, parę prospektów, druków oraz reportaże w Kronice Filmowej i Telewizyjnej. Skromne początki dały jednak sporo doświadczeń i wniosków, m.in. doprowadziły do analiz pracy sieci detalicznej „Domu Książki” ujawniających, że informacja o naszych wydawnictwach jest niedostateczna. Rozpoczęto wówczas wydawanie druków handlowych, reklamowych i informacyjnych, zainicjowano urządzanie okresowych wystaw oświatowo-propagandowo-reklamowych, pozwalających zwiedzającym na szersze zorientowanie się w naszej tematyce wydawniczej. Z okazji wystaw przeprowadzano spotkania przedstawicieli PPWK z czytelnikami, nauczycielami, aktywem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oraz księgarzami. Organizowano również w PPWK zebrania dyskusyjne redakcji z nauczycielami i działaczami turystycznymi; zebrania te połączone były ze zwiedzaniem zakładu i zapoznaniem z cyklem produkcyjnym powstawania mapy. Wykorzystano także w znacznie większym stopniu możliwości, jakie daje współpraca z rozgłośniami Polskiego Radia i Telewizji. Ponadto rozpoczęto w szerszym zakresie informowanie odbiorców o wydawnictwach PPWK na łamach najpoczytniejszych dzienników i tygodników. Księgarstwo otrzymało pełne wykazy przewidzianych do wydania map i atlasów w postaci „Tytułowych planów wydawniczych”. W 1960 r. PPWK doprowadziło do zrealizowania przez Dom Książki postulatu utworzenia w Warszawie specjalistycznej księgarni kartograficznej. Na X i XV rocznicę działalności wydano specjalne biuletyny z wykazami wszystkich pozycji opublikowanych przez PPWK, a w latach 1971–72 wielokolorowe katalogi w języku polskim i angielskim. W 1977 r. XXV-lecie Przedsiębiorstwa poświęcony został nr 3 Polskiego Przeglądu Kartograficznego, w którym zamieszczono także pełną bibliografię. Rokrocznie PPWK bierze udział w dużych imprezach informacyjno-handlowych, jak: Dni Oświaty, Międzynarodowe Targi Książki w Warszawie i Dni Książki Technicznej. Wszystkie te działania doprowadziły do tego, że PPWK stało się znane nie tylko w kraju, ale i za granicą oraz to, że zapotrzebowania są ogromne, wykraczające nawet poza możliwości Wydawnictwa. PPWK jako wydawca map i atlasów szkolnych nawiązało i utrzymuje liczne i owocne kontakty ze środowiskiem nauczycielskim; mają one formę spotkań dyskusyjnych, konferencji oraz wizyt licznych grup nauczycieli w Przedsiębiorstwie.

Fot. 18.1. Fragment sali podczas uroczystości XXV-lecia PPWK w dniu 9 października 1976 r. w pierwszym rzędzie w środku kierownictwo PPWK: dyrektor mgr inż. Jan Rzędowski (z prawej) i z-ca dyrektora mgr inż. Zbigniew Brunner (z lewej)

Znaczny jest też udział PPWK w kształceniu kartografów. Systematycznie odbywają się u nas praktyki studentów specjalizacji kartograficznej 4 szkół wyższych. Także kilku kartografów zagranicznych odbyło tu staże produkcyjne, zakończone opracowaniem i próbnym drukiem map swojego kraju. Dużym uznaniem w środowisku geografów, kartografów i wielu wydawnictw w kraju, cieszą się opracowania Wydziału Dokumentacji Kartograficznej PPWK. Doświadczeni pracownicy PPWK są członkami różnych komisji, m.in. Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych Świata przy ministrze nauki, szkolnictwa wyższego i techniki, Komisji Ustalania Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych w Polsce przy ministrze administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska, komisjach działających przy Instytucie Programów Szkolnych, zajmujących się wprowadzaniem w życie programów nowej szkoły 10-letniej. Uczestnictwem w polsko-zachodnoniemieckich obradach nad treścią podręczników i map szkolnych rozpoczął się udział przedstawicieli PPWK, jako doradców kartograficznych w bilateralnych spotkaniach również z innymi państwami.

Pracownicy PPWK biorą także udział w specjalistycznych krajowych konferencjach, sympozjach i posiedzeniach naukowych z zakresu geografii, kartografii, dydaktyki, filologii, historii i innych dziedzin, z którymi wiąże się sprawy przygotowania dokumentacji oraz redagowania map i atlasów. Świadczy to obecnie o dużych możliwościach zespołu redakcyjnego Wydawnictwa i roli, jaką zdobyło ono w kraju.

Także współpraca międzynarodowa PPWK ma długą tradycję i różnorodny charakter. Zapoczątkowały ją wyjazdy szkoleniowe naszych pracowników do wydawnictw kartograficznych w Związku Radzieckim i Niemieckiej Republice Demokratycznej w latach 1953–56. Tradycją stał się już udział reprezentantów PPWK w składzie polskiej delegacji na Konferencje Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej i partycypowanie w organizowanych przy tych okazjach wystawach map i atlasów. Pracownicy zespołu redakcyjnego PPWK biorą również udział w mię-

dzynarodowych konferencjach organizowanych przez stowarzyszenia kartograficzne krajów socjalistycznych.

Olbrzymie znaczenie dla naszego Przedsiębiorstwa ma prowadzona wymiana wydawnictw z zagranicą. Prowadzimy współpracę z ponad 100 wydawnictwami, instytutami i bibliotekami 60 państw na wszystkich kontynentach. Dla niektórych zagranicznych firm wydawniczych wykonujemy recenzję i korekty map Polski, zwłaszcza nazewnictwa geograficznego.

Interesującym przykładem współpracy międzynarodowej państw socjalistycznych było opracowanie Mapy Świata 1 : 2 500 000, a obecnie z udziałem PPWK rozpoczynają się prace związane z przygotowaniem do wydania Samochodowego atlasu Europy.

W zakresie dwustronnej współpracy produkcyjnej pomyślnie rozwija się kooperacja PPWK z firmami kartograficznymi Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Czechosłowacji i Węgier. We współpracy z VEB Tourist-Verlag z Berlina wydaliśmy w wersji polsko-niemieckiej mapy terenów przygranicznych: Uznam (Usedom–Wolin i Uckermark–Nizina Szczecińska oraz plan miast Zgorzelec–Görlitz. Firma Kartografie-Praha drukowała dla nas Atlas geograficzny dla szkół średnich i Mapę samochodową Polski, a firma Cartographia – Budapeszt wydała Plan Warszawy.

Wiele naszych wydawnictw cieszy się dużym powodzeniem za granicą o czym świadczą zamówienia składane do Centrali Handlu Zagranicznego „Ars Polona”. Niektóre nasze mapy i atlasy zamawiane są w wersjach językowych. W języku niemieckim wydaliśmy serię składającą się z 16 map krajoznawczo-samochodowych województw w skali 1 : 500 000, Samochodowy atlas Polski, Mapę samochodową Polski, Mapę campingów, mapy turystyczne Wielkich Jezior Mazurskich i Karkonoszy oraz Plan Warszawy; w języku węgierskim – plany miast: Warszawy, Krakowa i Zakopanego oraz mapę turystyczną Wielkich Jezior Mazurskich.

Poważny dorobek edytorski PPWK w latach 1951–79 nie może przysłaniać faktu występowania wielu braków w tej dziedzinie oraz istnienia zadań znacznie większych i poważniejszych niż te, które stawiano dotychczas przed Przedsiębiorstwem. Jednym z czołowych zadań jest konieczność przygotowania nowych, w pełni nowoczesnych zestawów pomocy kartograficznych dla 10-letniej szkoły średniej. Rozwijająca się w poprzednich latach w niespotykanym tempie motoryzacja oraz krajowa i międzynarodowa turystyka stwarzają także zapotrzebowanie na nowe, coraz liczniejsze, a przy tym różnorodne i aktualne mapy samochodowe, krajoznawczo-samochodowe, turystyczne i plany miast. Również coraz bardziej nagląca staje się potrzeba opublikowania różnych seryjnych map tematycznych całego kraju, niezbędnych w nowoczesnym planowaniu i racjonalnej gospodarce przestrzennej. Widzimy także pilną potrzebę nasilenia działań wprowadzających współczesne metody zbierania, rejestrowania i udostępniania informacji w Wydziale Dokumentacji Kartograficznej.

Koniecznym warunkiem pomyślnej realizacji tych trudnych i poważnych zadań jest jednak wydätne zwiększenie mocy produkcyjnej Przedsiębiorstwa, co może nastąpić tylko poprzez zasadniczą jego modernizację i rozbudowę.